

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
21 maart 2003	DCE/03/14555		26 mei 2003
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Kamervragen m.b.t. archivering van rechterlijke stukken			

Hierbij zend ik u de antwoorden op de Kamervragen van de leden Van de Camp en De Vries met betrekking tot de archivering van rechterlijke stukken. Deze vragen zijn mij toegezonden met uw brief van 21 maart 2003, kenmerk: 2020309130.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(mr. drs. C.H.J. van Leeuwen)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden Van de Camp en De Vries van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (ingezonden d.d. 21 maart 2003)

1. Alvorens deze en volgende vragen te beantwoorden, moge ik in kort bestek het wettelijk kader voor het archiefbeheer bij de rechterlijke macht aangeven. De archiefbescheiden van de rechterlijke macht vallen onder het regime van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995. Dit brengt mee dat de archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht en bewaard moeten worden en dat daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden vernietigd moeten worden (artikel 3 Archiefwet 1995). De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft nadere eisen ten aanzien van het archiefbeheer gesteld in uitvoeringsregelingen van de Archiefwet, met name de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden, de Regeling geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden en de Regeling bouw en inrichting archiefruimten en andere archiefbewaarplaatsen.
De verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer bij de rechterlijke macht is in de afgelopen periode opnieuw belegd. Tot 1 januari 2002 was het ministerie van Justitie verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering, en daardoor ook voor het archiefbeheer, van alle gerechten. Als gevolg van de stelselwijziging rechterlijke organisatie maken de rechtbanken, de gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven sinds 1 januari 2002 geen deel (meer) uit van het ministerie. De beheersverantwoordelijkheid is bij wet toegekend aan de besturen van genoemde gerechten (zie o.a. artikel 23 Wet op de rechterlijke organisatie). De hier bedoelde gerechten zijn dan ook overheidsorgaan in de zin van artikel 1, onderdeel b, van de Archiefwet 1995. De Archiefwet 1995 noch de Wet op de rechterlijke organisatie wijst een specifieke zorgdrager ten aanzien van hun archiefbescheiden aan, zodat het zorgdragerschap volgt uit artikel 41 van de Archiefwet 1995. Dit artikel wijst de besturen van de hier bedoelde gerechten als zorgdrager aan. De gerechten zijn momenteel, in samenspraak met de Raad voor de rechtspraak, doende aan deze nieuwe taak invulling te geven (o.a. de vaststelling van beheersregels op grond van art. 14 Archiefwet 1995).
Voor de goede orde zij vermeld dat de stelselwijziging voor de Hoge Raad geen verandering met zich gebracht.

De wijze van archivering van rechterlijke stukken is in grote lijnen als volgt. Alle rechterlijke stukken die op dezelfde zaak betrekking hebben worden bij elkaar bewaard in een of meerdere dossiers. Aan de hand van het toegekende zaaknummer kunnen de dossiers geïdentificeerd worden. Op een hoger niveau worden de dossiers ingedeeld naar type rechterlijke procedure. Archiefbescheiden die ouder dan twintig jaar zijn en die niet voor vernietiging in aanmerking komen, worden overgebracht naar een rijksarchiefbewaarplaats (artikel 12 Archiefwet 1995).

2. Alle stukken die door de rechterlijke macht worden opgemaakt of ontvangen in het kader van zijn taakuitoefening dienen gearcheveerd te worden. Dergelijke stukken zijn archiefbescheiden in de zin van (artikel 1 van) de Archiefwet 1995. Er kan niet met zekerheid gesteld worden dat bij de rechterlijke macht alle voor archivering in aanmerking komende stukken daadwerkelijk gearcheveerd worden; die zekerheid kan voor geen enkel overheidsorgaan gegeven worden. In 2002 heeft de

Rijksarchiefinspectie onder mijn verantwoordelijkheid inspecties uitgevoerd bij alle negentien arrondissementen. Deze inspecties bevinden zich op dit moment in een afrondende fase. In het tweede kwartaal van 2003 brengt de Rijksarchiefinspectie een integraal rapport uit over de kwaliteit van het archiefbeheer bij de rechterlijke macht. In het jaarlijks verslag over het toezicht over 2002 – dat ik in het derde kwartaal aan de Kamer zal aanbieden – zal de hoofdinspecteur eveneens hieraan aandacht besteden.

3. Selectiebeslissingen ten aanzien van archiefbescheiden worden vastgelegd in selectielijsten (artikel 5 Archiefwet 1995). Ditzelfde wetsartikel wijst de zorgdrager aan als verantwoordelijke voor het ontwerpen van dergelijke lijsten. Aan het vaststellen van de selectielijsten gaat een voorbereidingsprocedure vooraf die is uitgewerkt in artikel 2-5 Archiefbesluit 1995. In de selectielijst wordt aangegeven, welke categorieën archiefbescheiden voor bewaring en voor vernietiging in aanmerking komen. Ook worden in een selectielijst criteria opgenomen op grond waarvan voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden van vernietiging kunnen worden uitgezonderd (artikel 5 sub e Archiefbesluit 1995). Archiefbescheiden die niet in enige selectielijst als te vernietigen zijn aangemerkt, mogen niet vernietigd worden.

Voor de archieven van de rechterlijke macht geldt de 'selectielijst voor de neerslag van de handelingen van de Minister van Justitie en de onder hem ressorterende actoren op het beleidsterrein rechterlijke macht vanaf 1950'. Deze selectielijst is op 11 november 2002 vastgesteld door de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Minister van Justitie. De lijst is gepubliceerd in de Staatscourant nr. 11 d.d. 16 januari 2003 en na rectificatie opnieuw gepubliceerd in de Staatscourant nr. 36 d.d. 20 februari 2003. Deze selectielijst is van toepassing op de archiefbescheiden van de arrondissementsrechtbanken (inclusief de sectoren kanton), de gerechtshoven en de Hoge Raad. De lijst is toepasselijk op de archiefbescheiden die door deze rechtscolleges in het kader van civielrechtelijke, strafrechtelijke en administratiefrechtelijke procedures ontvangen en opgemaakt zijn.

De toepassing van genoemde selectielijst geschiedt door de afdelingen documentaire informatievoorziening c.q. de archivariissen van de diverse rechtscolleges. Voor een deel vindt de selectie plaats bij de Centrale Archief Selectiedienst (CAS) te Winschoten. Tot slot is de toepassing van de criteria, die in de selectielijst zijn opgenomen voor het van vernietiging uitzonderen van archiefbescheiden, in handen van aanwijzingscommissies die in elk arrondissement zijn of zullen worden ingesteld. De archiefwetgeving schrijft voor dat van elke vernietiging van archiefbescheiden een gespecificeerde verklaring wordt opgesteld.

4. In de onder vraag 3 genoemde selectielijst staat welke categorieën archiefbescheiden er bewaard en vernietigd worden. Ik moge korthedshalve naar dit document verwijzen. Het is niet mogelijk de omvang aan te geven van hetgeen bewaard en vernietigd wordt. De kwantiteit hangt af van het (steeds wisselende) aantal zaken dat door de rechterlijke macht behandeld wordt. De selectiedoelstelling is nadrukkelijk geen kwantitatieve, maar een kwalitatieve doelstelling. Bij de selectie staan de waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek

voorop.

5. In principe geeft de onder vraag 3 genoemde selectielijst zelf voldoende duidelijk en gedetailleerd aan welke archiefbescheiden bewaard en vernietigd moeten worden en op grond van welke criteria de aanwijzingscommissies archiefbescheiden van vernietiging kunnen uitzonderen. Derhalve wordt het vaststellen van beleidsregels voor de toepassing van deze selectielijst niet noodzakelijk geacht.
6. De basis waarop de besluitvorming inzake archivering bij de rechterlijke macht plaatsvindt, wordt gevormd door het wettelijk kader dat ik onder vraag 1 heb beschreven. De – op de Archiefwet en het Archiefbesluit gebaseerde - selectielijst vormt de grondslag voor de selectie en vernietiging van de archiefbescheiden. Er zijn geen beleidsregels vastgesteld voor de archivering bij de rechterlijke macht.
7. De – als uitvoeringsbesluit aan te merken - selectielijst van 11 november 2002 is recent nog gecorrigeerd. Dit betrof geen inhoudelijke maar een redactionele correctie; ik moge verwijzen naar de rectificatietekst in Staatscourant nr. 36 van 20 februari 2003. De correctie is uitgevoerd door de Algemene Rijksarchivaris. De Algemene Rijksarchivaris stelt namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen selectielijsten (mede) vast en doet deze publiceren in de Staatscourant.
8. Voor zover mij thans bekend is dit niet het geval. Wel moeten sommige besluiten naar de vorm nog worden aangepast aan de situatie die is ontstaan na de herziening van de rechterlijke organisatie.

De staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen,

Zoetermeer, 26 mei 2003

(mr. drs. C.H.J. van Leeuwen)